

قسمتی از جزوه : مفاهیم و خدمات بانکی (دانش علوم بانکی)

تعریف معاملات سلف:

معاملات سلف به معنای پیش خرید نقدی محصولات تولیدی با قیمت مشخص است که طبق ضوابط شرعی انجام می شود. بر اساس قانون بانکداری بدون ربا، بانک ها می توانند برای کمک به تأمین سرمایه در گردش واحدهای تولیدی (چه متعلق به اشخاص حقیقی و چه حقوقی)، محصولات تولیدی آن ها را به درخواست خودشان پیش خرید کنند.

موضوع معاملات سلف:

محصولاتی که در بخش های صنعتی، معدنی و کشاورزی تولید می شوند و قابلیت پیش خرید دارند.

شرایط محصولات در معاملات سلف:

۱. محصول باید کیفیت مناسب و بازار فروش خوبی داشته باشد.
۲. محصول نباید فاسدشدنی باشد، مگر اینکه اقدامات لازم برای جلوگیری از فساد محصول در زمان تحویل و فروش صورت گرفته باشد.

شرایط تولیدکنندگان برای معاملات سلف:

- متقاضی باید خود تولیدکننده محصول باشد.
- امکانات و تجهیزات لازم برای تولید محصول را داشته باشد.
- مقدار محصول در قرارداد باید با توان تولید متقاضی مطابقت داشته باشد و امکان تحویل آن در زمان مشخص شده وجود داشته باشد.
- تسهیلات دریافتی باید صرف تولید همان محصولی شود که برای معامله سلف توافق شده است.

نحوه تعیین قیمت پیش خرید کالا

قیمت پیش خرید کالاهای تولیدی با توجه به قیمت نقدی عمده فروشی در زمان عقد قرارداد تعیین می شود. برای این کار، هزینه های احتمالی، سود بانک، و مدت قرارداد هم در نظر گرفته می شوند.

فرمول محاسبه قیمت پیش خرید:

(هزینه های احتمالی + سود مورد نظر بانک) - قیمت پیش بینی فروش در زمان تحویل = قیمت پیش خرید

فروش کالاهای پیش خرید شده

واحد تولیدی اجازه ندارد کالای پیش خرید شده را قبل از تاریخ تحویل بفروشد، مگر اینکه کالا پیش از موعد آماده تحویل باشد.

پس از تاریخ تحویل، واحد می تواند کالا را حتی قبل از تحویل رسمی به فروش برساند، اما این فروش باید در سریع ترین زمان ممکن انجام شود.

فروش اقساطی کالای پیش خرید شده هنگام تحویل، در صورت رعایت ضوابط، بلامانع است.

ویژگی های معاملات سلف

۱. ماهیت حقوقی: معامله سلف یک قرارداد لازم است و فسخ آن فقط در شرایط مشخص شده در قانون مدنی ممکن است.
۲. هدف اصلی: تأمین سرمایه در گردش واحدهای تولیدی (صنعتی، معدنی، کشاورزی) است. این به معنای آن است که وقتی یک تولیدکننده برای ادامه تولید با کمبود سرمایه مواجه شود، بانک با پیش خرید محصولات او، این مشکل را برطرف می کند.
۳. فعال بودن واحد تولیدی: واحد تولیدی باید فعال باشد و در مرحله بهره برداری قرار داشته باشد.
۴. کوتاه مدت بودن معاملات سلف: مدت قرارداد نباید از یک دوره تولید یا حداکثر یک سال تجاوز کند.
۵. پرداخت نقدی: قیمت کالا باید به صورت نقدی و یکجا در زمان عقد قرارداد به فروشنده پرداخت شود.

بانک ها طبق دستورالعمل معاملات سلف می توانند برای کمک به تأمین سرمایه در گردش واحدهای تولیدی (چه متعلق به اشخاص حقیقی و چه حقوقی)، محصولات تولیدی این واحدها را به صورت پیش خرید نقدی تهیه کنند. این کار فقط به درخواست واحد تولیدی انجام می شود و باید شرایط زیر رعایت شود: